

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Derevenciuc împotriva Autorității Naționale de Integritate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, împotriva deciziei din 8 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-168/24

NR. PIGD 2-20044660-01-3ra-14022024)

Aplicarea eronată de către instanțele inferioare a cadrului legal incident procedurii de control desfășurate de ANI, prin interpretarea greșită a normelor privind repartizarea sesizării, durata procedurii, aplicabilitatea legii în timp și caracterul imperativ al sancțiunii prevăzute de art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Chisilița,
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

2 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 10 aprilie 2020, Valentina Derevenciuc a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Autorității Naționale de Integritate, solicitând anularea actului de constatare nr. 48/12 din 27 martie 2020.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că actul de constatare nr.48/12 din 27 martie 2020 al Autorității Naționale de Integritate este ilegal, întrucât conform art.30 alin.(1) din Legea 132/2016, sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice de drept public sau de drept privat, precum și cele din oficiu se înregistrează imediat și se repartizează aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor. Inspectorul nu a indicat în actul de constatare de la cine a parvenit sesizarea, de la persoană fizică sau juridică și cum se numește petiționarul, fapt care contravine exigențelor stabilite de art.28 alin.(1) din Legea 132/2016, așa cum, în temeiul art.33 lit. a) al Legii 132/2016, persoana supusă controlului averii și al intereselor personale, de rând cu alte competențe, are dreptul să ia cunoștință de actele și de materialele dosarului, inclusiv sesizarea depersonalizată, rigori care nu au fost respectate întocmai în cadrul controlului și care, pe cale de consecință, au adus atingere intereselor și drepturilor fundamentare ale persoanei supuse controlului.

3. Totodată, cu referire la prevederile art.31 alin.(1), art.37 alin.(2) al Legii 132/2016, reclamanta a susținut că de către Autoritatea Națională de Integritate, au fost încălcate flagrant cerințele legislației în vigoare, fapt prin care actul de constatare nr.48/12, conține un viciu deosebit de grav. Or, art. 141 alin.(1) Cod administrativ, prevede expres că, un act administrativ individual este nul, dacă conține un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerare.

4. Astfel, reieșind din prevederile art. 141 alin.(1) Cod administrativ, actul de constatare nr.48/12 din 27.03.2020 al Autorității Naționale de Integritate, conține vicii deosebit de grave și acest lucru este evident - fapt pentru care urmează a fi constatate ca fiind nule. Or, prin acțiunile și actul administrativ individual defavorabil contestat - act de constatare nr.48/12 din 27.03.202,

colaboratorii Autorității Naționale de Integritate, lui Valentina Derevenciuc, i-au încălcat flagrant drepturile și interesele.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

5. Prin hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea și s-a anulat actul de de constatare nr.48/12 din 27 martie 2020 emis de Autoritatea Națională de Integritate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

6. La 10 noiembrie 2021, Autoritatea Națională de Integritate a declarat apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 6 decembrie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

7. Prin decizia din 8 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

8. La 28 decembrie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a declarat recurs împotriva deciziei din 8 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

9. La 6 martie 2024, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs suplimentar, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor și emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

ARGUMENTELE RECURSULUI

10. În motivarea recursurilor, Autoritatea Națională de Integritate a susținut că hotărârile instanțelor inferioare sunt afectate de o aplicare eronată a normelor de drept material și de o apreciere superficială a circumstanțelor cauzei, ceea ce a condus la anularea nejustificată a unui act administrativ legal.

11. În esență, ANI a arătat că Valentina Derevenciuc, în calitate de primar, a emis și semnat o serie de acte administrative în beneficiul fiului și soțului său (dispoziții și contract individual de muncă), acționând cu interes personal și fără a soluționa conflictul de interese, contrar obligațiilor prevăzute de art. 14 din Legea nr. 133/2016.

12. Inspectorul de integritate a constatat conflictul de interese consumat și a aplicat sancțiunea legală de decădere din dreptul de a deține o funcție publică pe o perioadă de 3 ani, în conformitate cu art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016. Sancțiunea a fost impusă exclusiv pentru faptele comise în perioada

2018-2019, în cadrul aplicabilității legii în vigoare, fără extindere asupra faptelor din 2015.

13. A invocat decizia Curții Constituționale nr. 143 din 16 decembrie 2019, potrivit căreia interdicția de 3 ani este o consecință previzibilă și imperativă a conflictului de interese consumat, nefiind necesară individualizarea acesteia.

14. Prin recursul suplimentar, Autoritatea Națională de Integritate a criticat concluziile instanțelor privind pretinsa nerespectare a procedurii de repartizare aleatorie, deși sesizarea a fost repartizată electronic în sistemul e-Integritate, iar fișa a fost anexată la dosarul administrativ; presupusa încălcare a termenului de desfășurare a controlului, deși legea specială aplicabilă la acea dată nu prevedea un termen-limită; greșita aplicare a interdicției retroactive, în condițiile în care sancțiunea a fost impusă doar pentru faptele din 2018-2019, iar referirea la anul 2015 a fost una contextuală, fără efect juridic.

15. De asemenea, Autoritatea Națională de Integritate a subliniat că inspectorul de integritate nu a acționat în baza unui drept discreționar, ci în limitele unei obligații legale de aplicare a sancțiunii, legea neprevăzând o marjă de apreciere în acest sens.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

16. La examinarea prezentului recurs, Completul de judecată a avut în vedere, atât normele procedurale incidente în calea de atac, cât și dispozițiile materiale relevante pentru legalitatea actului administrativ contestat. Normele de drept material sunt redată în forma în vigoare la data comiterii faptelor reținute în actul de constatare (2018-2019) și la data emiterii acestuia (27 martie 2020).

17. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

18. Art. 245 Cod administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

19. Art. 245¹ alin. (1) lit. a) Cod administrativ:

„Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.”

20. Art. 193 alin. (3) și (3¹) Cod administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.”

21. Art. 247 Cod administrativ:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 245¹ alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

22. Art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ:

„În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: b) admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie;”

23. Art. 194 alin. (2) Cod administrativ:

„În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

24. Art. 225 alin. (1-2) Cod administrativ:

„Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.”

25. Art. 1 alin. (1) lit. b) Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate:

„Prezenta lege reglementează procedura de control al averilor și al intereselor personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.”

26. Art. 5 Legea nr. 132/2016:

„Autoritatea asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.”

27. Art. 6 lit. b) Legea nr. 132/2016:

„În vederea realizării misiunii sale, Autoritatea are următoarele funcții: b) exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;”

28. Art. 37 alin. (1-2) Legea nr. 132/2016:

„După repartizarea aleatorie a sesizării de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate va dispune începerea controlului.

Prevederile art. 31, art. 32 alin. (3)–(5), art. 33, art. 34 alin. (2), art. 35 și 36 se aplică în mod corespunzător și în cadrul procedurii de inițiere a controlului și de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.”

29. Art. 38 alin. (1) lit. a) Legea nr. 132/2016:

„În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că: a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;”

30. Art. 12 alin. (4), (7) și (10) Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale:

„În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat: b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.

(...) primarii și alți conducători ai organizațiilor publice sînt obligați să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5).

Conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).”

31. Art. 14 alin. (3-4) Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale:

„Pînă la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.”

32. Art. 23 alin. (4) și (6) Legea nr. 133/2016:

„Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei

decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.”

33. Art. 22 alin. (1) lit. b) Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică:

„Exercitarea mandatului încetează în caz de: stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;”

34. Art. 5 alin. (4) lit. a¹) Legea nr. 768 din 02.02.2000:

„Mandatul primarului încetează înainte de termen în caz de: a¹) stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;”

35. Art. 28 alin. (2) lit. d¹ Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală:

„Mandatul primarului încetează înainte de termen în caz de: stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;”

MOTIVAREA INSTANȚEI

36. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată atestă că decizia motivată a fost notificată Autorității Naționale de Integritate, în mod electronic, la 27 ianuarie 2024. Recursul a fost declarat la 28 decembrie 2023, cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

37. Prin prisma art. 247 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece argumentele recursului sunt expuse cu suficientă claritate, precum și intimatul și-a exprimat obiecțiile la acestea prin referința depusă.

38. În cauza CtEDO Covalenco v. Moldova nr. 72164/14, hotărârea definitivă din 16 septembrie 2020, Curtea a statuat că este necesar organizarea

unei audieri: a) în cazul în care există necesitatea de a evalua dacă circumstanțele au fost stabilite corect de către autorități (a se vedea *Malhous v. Republica Cehă* [MC], nr. 33071/96, § 60, 12 iulie 2001); b) atunci când circumstanțele cer ca instanța să-și formeze propria impresie referitoare la justițiabili, prin acordarea dreptului de a explica propria lor situație personală, în mod direct sau prin intermediul unui reprezentant (a se vedea *Goș*, pre-citată, § 51; *Miller*, precitată, § 34 in fine; și *Andersson v. Suedia*, nr. 17202/04, § 57, 7 decembrie 2010); c) în cazul în care instanța are nevoie de a obține o clarificare cu privire la anumite detalii, inter alia prin intermediul unei audieri (a se vedea *Fredin v. Suedia* (nr. 2), 23 februarie 1994, § 22, Seria A nr. 283-A, și *Lundevall v. Suedia*, nr. 38629/97, § 39, 12 noiembrie 2002).

39. Din materialele cauzei rezultă că, prin actul de constatare nr. 48/12 din 27 martie 2020, Autoritatea Națională de Integritate a constatat că Valentina Derevenciuc, în calitate de primar al comunei Zăbriceni, a emis și semnat mai multe acte administrative și juridice în favoarea fiului și soțului său, fără a soluționa conflictul de interese real în condițiile legii, consumând astfel un conflict de interese în sensul art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016. Printre aceste acte se numără dispoziția nr. 49 din 21 decembrie 2018 privind angajarea fiului, contractul individual de muncă semnat în aceeași zi, precum și dispozițiile nr. 31 și 33 din 2 septembrie 2019 referitoare la eliberarea din funcție a soțului și fiului. Pentru aceste acțiuni, ANI a aplicat sancțiunea prevăzută de art. 23 alin. (6) din aceeași lege - interdicția de a exercita o funcție publică timp de 3 ani.

40. Prin acțiunea depusă la 10 aprilie 2020, Valentina Derevenciuc a solicitat anularea actului de constatare nr. 48/12 din 27 martie 2020, invocând nulitatea absolută a acestuia în temeiul art. 141 alin. (1) din Codul administrativ.

41. În esență, reclamanta a argumentat că actul ar fi afectat de vicii deosebit de grave, întrucât sesizarea care a stat la baza controlului nu ar fi fost repartizată aleatoriu conform legii, iar inspectorul nu ar fi indicat în act sursa sesizării sau identitatea petiționarului.

42. La fel, a invocat că sancțiunea de interdicție pentru 3 ani ar fi fost aplicată în mod nejustificat și fără o justificare proporțională și că inspectorul ar fi aplicat în mod retroactiv prevederile Legii nr. 133/2016 pentru fapte din anul 2015, cu încălcarea principiului neretroactivității legii.

43. Prin hotărârea din 15 octombrie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a admis a admis acțiunea Valentinei Derevenciuc și a anulat actul de constatare nr. 48/12 din 27 martie 2020.

44. În motivarea hotărârii, instanța de fond a reținut, în primul rând, că actul de constatare este afectat de o gravă încălcare a principiului neretroactivității

legii, întrucât inspectorul de integritate a sancționat reclamanta în temeiul Legii nr. 133/2016 pentru faptele din anul 2015, respectiv emiterea dispoziției nr. 6/2015 și încheierea contractului individual de muncă în aceeași zi cu fiul său, acte ce au fost analizate și reținute în actul de constatare. Instanța a considerat că aceste fapte nu puteau fi sancționate retroactiv, întrucât legea incidentă la acel moment (Legea nr. 16/2008) nu prevedea sancțiuni similare celor aplicate ulterior în temeiul noii legi, iar principiul legalității impune aplicarea legii în vigoare la data faptei.

45. În continuare, instanța de fond a analizat și actele administrative din anii 2018 și 2019, respectiv dispozițiile privind angajarea și eliberarea din funcție a membrilor familiei și a reținut că, inspectorul nu a demonstrat că Valentina Derevenciuc ar fi acționat cu interes personal sau ar fi oferit beneficii nejustificate acestora. Dimpotrivă, instanța a apreciat că emiterea actelor menționate s-a făcut în contextul obligațiilor prevăzute de legislația muncii, în temeiul cererilor persoanelor vizate, fără existența unor probe privind favorizarea acestora sau afectarea imparțialității primarului.

46. Totodată, instanța a reținut lipsa dovezii privind repartizarea aleatorie a sesizării, precum și nerespectarea termenului legal de finalizare a controlului administrativ, întrucât durata acestuia a depășit 200 de zile, fără să fie justificată sau prelungită în mod legal.

47. Pe aceste temeiuri, instanța a considerat că actul de constatare este afectat de vicii de procedură și de fond, care atrag nulitatea acestuia.

48. Prin decizia din 8 noiembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul Autorității Naționale de Integritate și a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, reținând că actul de constatare este afectat de vicii esențiale de legalitate. Instanța a reiterat alegațiile primei instanțe că inspectorul a aplicat în mod nelegal Legea nr. 133/2016 pentru faptele din anul 2015, contrar principiului neretroactivității, iar în privința actelor din 2018-2019 nu a fost dovedit caracterul lor părtinitor sau existența unui interes personal.

49. De asemenea, a considerat că procedura a fost viciată prin lipsa probelor privind repartizarea aleatorie a sesizării și prin depășirea duratei rezonabile a controlului, fără justificări legale.

50. Instanța a mai constatat că sancțiunea aplicată nu a fost însoțită de o analiză a proporționalității, aspect considerat necesar în raport cu natura măsurii dispuse.

51. În dezacord cu soluțiile instanțelor inferioare, recurenta Autoritatea Națională de Integritate a susținut, în esență, că acestea au interpretat greșit dispozițiile legale privind repartizarea sesizării, ignorând probele din dosarul administrativ care confirmă legalitatea acestei proceduri. Totodată, instanțele

au aplicat în mod eronat termenul general de 30 de zile prevăzut de Codul administrativ, fără a ține cont de faptul că, în speță, era incident un cadru normativ special - Legea nr. 132/2016.

52. De asemenea, Autoritatea Națională de Integritate a invocat că soluțiile instanțelor sunt viciate de o apreciere greșită a principiului neretroactivității, întrucât actul de constatare nu a vizat fapte anterioare intrării în vigoare a Legii nr. 133/2016, ci exclusiv acțiuni din perioada 2018-2019.

53. În sfârșit, recurenta a criticat refuzul instanțelor de a valida aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016, în pofida caracterului său imperativ, confirmat inclusiv de jurisprudența Curții Constituționale.

54. Completul de judecată constată că criticile recurente sunt întemeiate. Hotărârea Judecătorei Chișinău și decizia Curții de Apel Chișinău sunt afectate de erori de drept esențiale, generate de interpretarea incorectă a cadrului legal incident la momentul controlului și al emiterii actului de constatare.

55. Prin urmare, recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate este admisibil și urmează a fi admis, cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

56. Instanțele inferioare au soluționat cauza cu ignorarea normelor legale aplicabile și a limitelor controlului judecătoresc asupra actelor administrative cu caracter imperativ. Lipsa unei analize riguroase a probelor administrate de Autoritatea Națională de Integritate și aplicarea greșită a normelor din Codul administrativ și Legea nr. 133/2016 au condus la anularea nejustificată a unui act legal.

57. Întrucât actul contestat a fost emis în temeiul legii, pentru fapte concrete și recente, cu respectarea cerințelor de formă și fond, acțiunea reclamantei urmează a fi respinsă.

58. Completul de judecată constată că este întemeiat argumentul recurente referitor la legalitatea repartizării sesizării. Potrivit art. 30 alin. (1) și art. 28 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, sesizările pot fi formulate de persoane fizice sau juridice și se repartizează aleatoriu prin sistemul electronic.

59. În cauză, recurenta a susținut că această procedură a fost respectată. Legea nu prevede obligația includerii detaliilor privind repartizarea sesizării în cuprinsul actului de constatare, iar omisiunea indicării identității petiționarului nu constituie o deficiență, întrucât cadrul legal aplicabil nu impune dezvăluirea acestei informații în actul administrativ emis. Astfel, susținerile instanței de fond privind pretinsa nelegalitate a inițierii controlului nu pot fi reținute.

60. De asemenea, este fondat motivul privind aplicarea eronată a termenului de 30 de zile prevăzut de art. 60 din Codul administrativ. Instanțele inferioare au tratat acest termen ca unul rigid și general aplicabil procedurii desfășurate de Autoritatea Națională de Integritate, deși în cauză erau incidente reglementările speciale din Legea nr. 132/2016. Acestea nu stabilesc un termen unic de finalizare a controlului privind conflictul de interese, ci prevăd etape succesive (verificare prealabilă, notificare, punct de vedere etc.), fiecare cu propriile exigențe.

61. În aceste condiții, durata procedurii nu poate fi apreciată ca excesivă prin simpla raportare la un termen general de 30 de zile. Controlul administrativ al Autoritatea Națională de Integritate implică analiza unor situații de fapt complexe, iar procedura poate fi extinsă în mod justificat în funcție de natura cazului.

62. Mai mult, din analiza acțiunii rezultă că reclamanta nici nu a invocat expres pretinsa încălcare a termenului legal. În aceste condiții, raționamentul instanței de fond cu privire la această chestiune este nefondat.

63. În privința pretensei aplicării retroactive a Legii nr. 133/2016, Completul constată că instanțele au reținut greșit acest aspect. Actul de constatare a vizat exclusiv faptele comise în anii 2018-2019, adică sub incidența legii în vigoare. Singura mențiune a unei fapte din 2015 are caracter ilustrativ. Sancțiunea a fost aplicată doar pentru actele emise ulterior intrării în vigoare a legii, prin urmare, principiul neretroactivității nu este incident în cauză.

64. Completul consideră întemeiată și critica privind sancțiunea aplicată. Potrivit art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016, interdicția de a exercita o funcție publică are caracter imperativ și nu lasă marjă de apreciere inspectorului. Această interpretare a fost consfințită prin Decizia Curții Constituționale nr. 143 din 16 decembrie 2019, care a confirmat că măsura este clară, previzibilă și proporțională.

65. De asemenea, Curtea Supremă de Justiție a reiterat acest raționament și în decizia sa din 21 mai 2025 în cauza *Crucerescu vs. Autoritatea Națională de Integritate* (dosar nr. 3ra-116/24), unde a constatat că exigențele de motivare suplimentară sau individualizare nu erau aplicabile actelor emise anterior modificărilor legislative din 2021. Prin urmare, instanțele de fond și de apel au aplicat în mod eronat un test de proporționalitate neprevăzut de lege.

66. În lipsa unor vicii de legalitate privind fondul, temeiul sau procedura de emitere a actului contestat, instanțele de fond și apel nu aveau bază legală pentru anulare. Acțiunea reclamantei este vădit lipsită de suport juridic, astfel cum rezultă din analiza efectuată.

67. Completul de judecată constată că actul de constatare nr. 48/12 din 27 martie 2020 a fost emis cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile, fără încălcarea principiilor de legalitate, transparență sau proporționalitate. Procedura a fost declanșată în mod legal, cu respectarea normelor privind sesizarea, repartizarea aleatorie și derularea etapelor controlului administrativ.

68. În ceea ce privește existența interesului personal, Completul reține că din analiza actelor indicate în cuprinsul actului de constatare, dispozițiile nr. 49 din 21 decembrie 2018 și nr. 31 și 33 din 2 septembrie 2019, precum și contractul individual de muncă, rezultă că primarul a emis și semnat acte juridice și administrative în favoarea fiului și soțului său, fără a declara sau soluționa conflictul de interese. Relația de rudenie cu beneficiarii acestor acte, coroborată cu exercitarea atribuțiilor legale de angajare și eliberare din funcție, confirmă existența unui interes personal de natură să afecteze imparțialitatea subiectului evaluării și, implicit, consumarea unui conflict de interese real, în sensul art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016.

69. Pentru aceste motive, având în vedere cele constatate, recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate urmează a fi admis, cu casarea integrală a hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a deciziei din 8 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

70. Din aceste motive, în conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate.

Casează decizia din 8 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, și emite o decizie nouă, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Derevenciuc împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare nr. 48/12 din 27 martie 2020, ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc